

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDEKEN
 Négy évre ... 150 Lei.
 Fél évre ... 75 Lei.
 Egy negyed évre 37-50 Lei.
 Egy órára ... 12-50 Lei.

Nyitási költségek megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG

Aradi és ceanădi egyesült vasúti pályájában.
 TELEFON-SZÁM: 231.

KIADÓHVIVAL:

Aradi Nyomda Részvény Társaság.
 Boulevard Regele Ferdinánd L. József tér. 22.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, október 31

A pénzhiány oka.

A Romániában uralkodó pénzhiány ügyében kérdést intéztünk Hargitay Bertalanhoz, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókjának igazgatójához, aki a következő véleményét adta:

— Nagy arányt mondok, ha azt állítom, hogy számszerűleg jelenleg az egységesítés előtti korona-bankjegy összegnek legfeljebb 25%-a ha van leiben forgalomban, amelynek nagyrésze az őszi igények által köttetett le. A királyságbeli vezető bankok ugy látszik számoltak ezzel, a körülménnyel, mert már a nyár derekán erősen prognostikáltak a várható nagy pénzhiányt és erre való tekintetből még a nyár folyamán visszatartották a hiteleket és illetve restringálták a korábbi kinnlevőségeket. Az Erdélyben uralkodó szokatlan bankjegyhiány rendkívül hátrányosan befolyásolja a kereskedelmi élet fejlődését és félo, hogy ha a bonok beváltása és a tizezresek becserélése rövidesen meg nem történik, úgy az erdélyi kereskedelem teljesen megbénul, a bankok működése pedig még szűkebb keretekbe szorul. A Királyság pénzviszonyairól nincs közvetlen tapasztalatom, mert már régebb nem voltam Bucurestiben. Valószínűnek tartom azonban, hogy ott nem lehetnek olyan visszas állapotok, mint a kapcsolt erdélyi részen. A régi királyságban ezelőtt is a lel volt a fizetési eszköz, amelynek állaga számszerűleg tehát nem változott, legfeljebb annyiban, hogy a rengeteg áruért odavándorolt koronabankjegyeknek 60% val több leibankjegy van forgalomban most, mint a valuta egységesítés előtti időben. Hallomás szerint ennek dacára a legközelebbi pörázon tartott kihelyezési politikát követik a bucaresti vezető bankok, aminek okáról, — közvetlen érintkezés hiányában, — nincs pontos értesülésem.

Magyarországon szünetelt a vasut.

A legutóbbi napokban Magyarországon a magyar államvasutak szénkészlete teljesen elfogyott. Ennek következtében négy napig teljesen szünetelt a vonatforgalom; míg végre az ötödik napon sikerült annyi szenet szerezni, amellyel a személyvonatokat is forgalomba helyezték. A magyar államvasutak igazgatósága megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a vonatforgalomhoz szükséges szenet a kormány vagy Romániából vagy pedig Cseh-Szlovákiából biztosítsa.

A mai valutapiac.

Az irányzat a mai napon nagyon lanyha volt. A dollárt 53-54 leiel, a márkát 84-85 banival jegyezték.

Lakáshivatal helyett — lakásbizottság.

Hírt adtunk arról, hogy legközelebb a lakáshivatal ügykezelésében gyökeres reform lép életbe, amennyiben maga a lakáshivatal mint ilyen megszűnik és helyét az ugynevezett lakásbizottság foglalja el. Erről a reformról dr. Moldován Silvius prefectus az Aradi Közlöny munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Brassóban győzöttem meg arról, hogy az ugynevezett lakásbizottság, amelynek léte dekretumon alapszik, nagyon bevált. Azt szeretném, ha itt is meg lehetne valósítani a lakásbizottságot. A tervezetet már kidolgoztam és ez nagyjában a következő: az alakítandó bizottságnak elnöke a polgármester, tagjai: a törvényszék elnöke, vagy ennek megbízottja, a városi prefectusnak egyik delegáltja, a katonai állomásparancsnokság kiküldöttje, a Sigurancia főnöke, az államrendőrség főnöke és a pénzügyigazgató, az előadói tisztet vagy a mostani előadó, vagy a polgármester által kijelölt személy tölti be. Ezenkívül még a bizottságnak egy jegyzője lesz. A lakásbizottság fogja ezentúl tárgyalni az összes kérelmeket és jóváhagyja a lakbérleti szerződéseket és bo-

nokokat állit ki az elfoglalásra szánt lakásokról. Ezek a bonok csak akkor érvényesek, ha a polgármester, vagy ennek helyettese ezeket aláírta. A lakásbizottság egy héten egyszer, szükség szerint többször is ülésezik. Azt hiszem, hogy a lakásbizottság intézménye azért is lesz jobb, mint a mostani helyzet, mert a lakásbizottságban minden tag hozzájárulhat a kérelmekhez és a lakások kiutaltsánál meg fog szünni minden protekció. A lakásbizottság határozatait a tanácshoz lehet megfellebbezni, másodfokon a belügyminiszterhez. A bizottság igen hamar meg fog alakulni s természetesen a folyamatban lévő ügyeket is eldönti. Meg fog szünni a lakáshivatali elnök hatásköre is. Már csak azért is helyesnek tartom, hogy a bizottság ítélje oda a lakásokat, mert véleményem szerint nem fog bekövetkezni az az eset, ami most fennáll, hogy 98 állami alkalmazott van lakás nélkül. Meg fog szünni a katonai hatóságok lakásrekvirálása is, hacsak az újabb fogamatossított kivételes intézkedésekre való tekintettel ebben az ügyben nem jön külön rendelet.

Argetoianu belügyminiszter

a választójogi reformról

BUCUREST. A választójogi reformtervek tanulmányozására és kidolgozására kiküldött parlamenti bizottság ülést tartott C. Argetoianu belügyminiszter elnöke alatt. Folytatták az általános alapelvek felett megkezdett vitát, amely alkalommal Argetoianu a kormány álláspontját a következőkben fejtette ki: — Egységes választójogi rendszer Nagyrománia egész területére. Az összes román állampol-

gárok részére általános, egyenlő, titkos és közvetlen választói jog. A nemzeti kisebbségek arányos képviseleti elvének fenntartása. Az etnikai kisebbségek parlamenti képviseletének biztosítása. A szenátorválasztásra vonatkozólag szintén új választási rendszer meghonosítása. A képviselők és szenátorok számának revíziója s ezzel kapcsolatban az ország közigazgatási szempontból való új felosztása.

Nem tárgyal a lakáshivatal

Moldován Silvius prefectusnak a lakáshivatal reformálására vonatkozó tervezetével lapunk más részén foglalkozunk. A lakáshivatalnál arról értesülünk, hogy dr. Moldován Silvius prefectus úgy rendelkezett, hogy a jelenlegi lakáshivatal máától kezdve szüntesse be tárgyalásait. A rendelet értelmében a lakáshivatal hétfőtől kezdve már nem tart tárgyalásokat. Itt említjük meg, hogy a lakáshivatal csak délelőtt 12 óráig áll az ügyfelek rendelkezésére, mert a tisztviselők a feltorlódott munkára való tekintettel a restanciák feldolgozásával foglalkoznak 12 óra után. A lakáshivatallal kapcsolatos kataszteri hivatal arra kéri a lakást kérelmezőket, hogy a kérvényben föltétlenül tintsék fel a kérelmezett lakás háztulajdonosának nevét, vala-

mint azt, hogy ki lakott abban a lakásban utoljára.

Nagy tűz egy állomáson.

Ma reggel jelentős érkezett a CFR. aradi igazgatóságához, hogy az alba-juliai (gyulafehérvári) vasuti állomás leégett. Későbbi jelentések szerint tegnap este az állomás épületében lakó egyik vasuti alkalmazott lakásában tűz támadt, amely átterjedt a forgalmi iroda helyiségébe is. Félő volt, hogy a hőségtől és lángoktól a földszinti helyiségek menyezete lezuhan. Az állomáson levő vasuti alkalmazottak a tűzveszedelemnél önfeláldozó bátorsággal dolgoztak. Ennek köszönhető, hogy az összes berendezési tárgyakat sikerült megmenteni. A tüzet a vasuti személyzet segítségével a kivonult tűzoltóság eloltotta.

Czernin — Ausztria külügyminisztere.

BÉCS. A legutóbbi választások folytán a kormány tagjai között legközelebb változások várhatók. Renner külügyminiszter ki lép a kabinetből. Helyét gróf Czernin, Ausztriának egyik legtekintélyesebb politikusa foglalja el. Beszélnek még a miniszterelnök lemondásáról is, akinek helyébe dr. Beck nevét hozzák kombinációba.

Landau gyilkosát letartóztatták.

BUDAPEST. Ruppert Reisz képviselőnek a magyar nemzetgyűlésen egy tiszti különítmény régebbi nyomozásairól elmondott interpellációja a Teleky-kormányt erőlyes intézkedésre készítette. Ennek eredményeképpen a Landau Adolf milliomosnak régebben történt meggyilkolása ügyében a napokban a budapesti államrendőrség többeket, így Sipos Kamilló főhadnagyot is letartóztatta. A külsejében és viselkedésében excentrikus Sipos Kamilló, aki soha katona nem volt, csak a románok Budapestre történt bevonulása-kor öltött tiszti egyenruhát, a román katonai parancsnokságnál jelentkezett annak idején, hogy ő „kiirtja a főváros összes kommunistáit.” S ipos egy román zászlóalj és az újjáalakult budapesti rendőrség között összekötő tiszt lett. Később a Prónay-különítménnyel kapott főhadnagyi, illetőleg főnyomozói beosztást. A Landau-éle gyilkosság Siposnak nem az utolsó büntetése volt, nemrég Landau fiát is letartóztatta, megkínnoztta és a családjának csak egy millió korona ellenében adta ki.

Aradiak részestülnek előnyben a textilárak szétosztásánál

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Fulger-Jonescu közéletmészési felügyelő újabb textilárak beszerzéséért leutazott Bucurestibe. Kérdést intéztünk Antal Jánoshoz, a közéletmészési vállalat titkárához, mily módon osztják szét az új textilárakat. Antal titkár a következőket mondotta:

— A szétosztás valószínűleg ugyanoly módon fog történni, mint az első esetben történt. A multkor 3 vaggonnal kapott a város, 3 vaggonnal pedig a megye ellátatlan közönsége textilárakat. Engem elsősorban az a szempont vezet, hogy a város közönsége legyen ellátva. Épen ezért, az első összelrás után felmaradt szöveteket és egyéb árukat nem adtam át a megyének, hanem ismételt felhívom a város közönségét a vételre. A multkori felhívásnak, melyet az üzemekhez intézttem, már lett is fogantaja, amennyiben maidnem valamennyi üzem igazgatója érdeklődött a jegyzés átadásának időpontja és a jegyezhető textilárak iránt.

